

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ การพัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างรวดเร็ว จนก่อให้เกิดสภาวะโลกไร้พรมแดนซึ่งเป็นตัวนำสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงต่อประเทศชาติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม การเมืองการปกครองและการบริหาร กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องได้กล่อมกล่อมให้บุคคลที่มีความเป็นปัจเจกสูง ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยให้เกิดการแข่งขัน มีค่านิยมทางวัตถุสูง เกิดการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ไม่ใส่ใจต่อเรื่องส่วนรวม ดังจะเห็น พฤติกรรมที่สื่อถึงการยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลาง มีลักษณะมนุษย์นิยม มองข้ามความสัมพันธ์และความเกื้อกูลถึงกันของสรรพสิ่งรอบตัว ทำให้เกิดการรับรู้และมีความคิดว่าสิ่งของที่เป็นของสาธารณะนั้นเป็นทรัพย์สินของภาครัฐหรือของราชการ เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถนำมาใช้ประโยชน์ หรือร่วมใช้ประโยชน์โดยไม่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแล จึงพากันทะเลาะ ไม่สนใจที่จะดูแลรักษา และไม่ช่วยกันจัดการเพื่อทำทรัพย์สินส่วนกลางให้คงสภาพได้นานมากกว่าสภาพที่เป็นอยู่ ในปัจจุบันการไม่ช่วยกันรักษาสสมบัติ สิ่งของสถานที่ ที่เป็นทรัพย์สินสาธารณะ หรือแม้กระทั่ง การไม่สนใจรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาส่วนรวม และเฉยชากับเหตุการณ์ที่ไม่กระทบถึงตน แสดงถึง การขาดจิตสาธารณะ (สุชาติ จักรพิสูทธิ์. 2544 : 22-23) ขาดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุ ดังนั้น ความสำนึกต่อส่วนรวมจึงลดน้อยลงทุกวัน จิตสาธารณะ (Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาส่วนรวม ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับจิตใจของมนุษย์ ให้หันมามองเห็นประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้มีความสงบสุข การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากภายในให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนา

คุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์
สุขแก่สังคม

การปลูกฝังให้บุคคลมีจิตสาธารณะนั้น การจัดการศึกษาของชาติถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ
ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ การศึกษามุ่งแต่พัฒนาคนทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว
ไม่สามารถสร้างจิตสำนึกที่รับผิดชอบใดๆ ต่อสังคมส่วนรวมได้ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 บททั่วไป ที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ 7 ได้แสดง
ถึงความพยายามในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน โดยระบุไว้อย่างชัดเจนถึงการปลูกฝัง
จิตสำนึกที่ถูกต้อง กล่าวไว้ว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและ
ส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมายความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ
รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติการกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและ
ความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการ
ประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่าง
ต่อเนื่อง.....” การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตใจที่เป็น
รากฐาน ของความเป็นมนุษย์ ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจาก
พื้นฐานทาง จริยธรรม การให้การศึกษาแก่เยาวชน ควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่
เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่น เข้มแข็งยิ่งขึ้น (สุพจน์ ทราญแก้ว, 2546 :
55) จิตสาธารณะเป็นลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ เพราะบุคคลที่มี
จิตสาธารณะจะเป็นผู้ที่ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมที่จะต้องดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติ
ส่วนรวมของสังคมและตระหนักในสิทธิของตนเอง ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น ในภาวะวิกฤติ
สังคมไทยในปัจจุบันที่คนส่วนใหญ่มักคั่นร้นต่อสู้เพื่อตนเอง ไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับ
ส่วนรวม สิ่งที่เป็นของยาก ทุกคนรู้จักแต่จะใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองเท่านั้น ถ้าทุกคนยัง
นิ่งเฉย ปล่อยให้คนในชาติขาดจิตสาธารณะไปเรื่อยๆ เช่นนี้ วันหนึ่งประเทศชาติคงไม่เหลือ
อะไร ดังนั้นจึงถึงเวลาแล้วที่ทุกคนจะต้องร่วมมือกันในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้น
บุคคลในชาติ โดยเฉพาะในเด็กเพราะเด็กเป็นวัยที่ผู้ใหญ่สามารถปลูกฝังลักษณะอันดีงามให้
เกิดขึ้นได้ง่ายกว่าทำในวัยผู้ใหญ่ ดังคำพังเพยที่ว่า “ไม้อ่อนคดง่าย ไม้แก่คดยาก” การปลูกฝังจิต
สาธารณะให้เกิดขึ้นใน ตัวบุคคล ควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งผู้ที่มีอิทธิพลที่สุดต่อ
พฤติกรรมของเด็กก็คือ บิดา มารดา ครูและเพื่อนร่วมวัย รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย หากบุคคล

เหล่านี้ได้ถ่ายทอดความมีจิตสำนึกที่ดี มีจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติส่วนรวมให้แก่เด็กอย่าง
 สม่าเสมอเด็กก็จะซึมซับเอาคุณลักษณะที่ดีนี้ติดตัวไป (ศักดิ์วาลัย เกษมเนตร และคณะ. 2547 :
 1) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554)
 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549 : 46-53) ได้กำหนดวัตถุประสงค์
 และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้คือ
 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มุ่งเน้น
 การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน ดังนั้นกระทรวง ศึกษาธิการ จึงมีนโยบาย
 ปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับ
 การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึงโดยคำนึงถึงการพัฒนาศูนย์เรียนอย่างรอบด้าน
 ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจและปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพมาตรฐาน
 การศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่า
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสามัคคี สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย จะเห็นว่าการ
 จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดหลักการ
 และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับ
 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้คือ เป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจต
 คติ และคุณธรรมบนพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และคำนึงที่
 พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพล
 โลก มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์
 และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ.
 2551 : 5)

ในโรงเรียนปรากฏสิ่งที่เป็นปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่ขาดจิตสาธารณะ เช่น
 จิกหน้างอห้องสมุดหวังเพื่อประโยชน์ส่วนตน การใช้น้ำประปา การใช้ไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือย
 ไม่มีความเสียสละแก่เพื่อนๆ ในชั้นเรียนไม่ช่วยกันรักษาสมบัติของโรงเรียน มีการขีดเขียนบน
 โต๊ะเรียน ในห้องน้ำ อีกทั้งไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวนี้
 แสดงว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่ยังขาดจิตสาธารณะซึ่งสอดคล้องกับสรุปข้อมูลคุณภาพผู้เรียน
 ตามการประเมินจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขับเคลื่อนหลักสูตร
 การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด
 เขต 2 จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการตาม หลักหลักสูตร
 แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลกคือรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 17.01 ระดับดี ร้อยละ 34.21 ระดับพอใช้ ร้อยละ 44.77 ระดับไม่ผ่าน ร้อยละ 3.99 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2. 2554 : เว็บไซต์) ซึ่งอัญชลี ยิ่งรักพันธุ์. (2550 : 102-107) ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลอง ผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ คือ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสมบัติของส่วนรวม และด้านการถือ เป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นที่ได้รับ การใช้สถานการณ์จำลอง ผสานกับเทคนิคการประเมิน ผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของ คะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนทดลอง หลังทดลองและหลังทดลอง 1 สัปดาห์สูงขึ้น สุขนครส หุตะวัฒน์. (2550 : 51-55) กล่าวถึงการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิค เสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจาที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน มีจิต สาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะและการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตยในระดับน้อยและในระดับมากไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้โปรแกรมพัฒนาจิต สาธารณะด้วยเทคนิคเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา บุญทัน ภูบาล. (2549 : 103-110) กล่าวถึงการศึกษาการใช้วิถีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียนพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้วิถีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบ มี การเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

จากที่กล่าวมานั้นพบว่า หลาย ๆ หน่วยงาน ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานทางการจัดการ การศึกษา ต่างมุ่งเน้นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เมื่อมีการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์จึงต้องมีการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างเครื่องมือสำหรับวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้สถานศึกษาที่สนใจหรือยังไม่มีแบบวัดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาหาแนวทางจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อปลูกฝังและพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับนักเรียน หรือการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนให้ออกไป ประกอบอาชีพและรับใช้สังคมส่วนรวมเพื่อเป็นผู้มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม รักและหวงแหน ประเทศชาติและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับแปลความหมายของคะแนนจากผล การสอบด้วยแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบข่ายเนื้อหา

1.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะตามแนวคิดศูนย์แนะแนว การศึกษาและอาชีพ ประกอบด้วย ด้านการมีความรับผิดชอบ ด้านการมีวินัย ด้านการรักษา สุขภาพอนามัย ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล ด้านการมี ความสามัคคีร่วมมือและด้านการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

2. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษา อยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 5,894 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 จำนวน 375 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) ใช้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามานะ (Yamane, 1967 : 725 ; อ้างอิงใน ไพศาล วรคำ. 2554 : 101)

3. ขอบเขตของระยะเวลาที่ทำการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียน
ที่ 1 ปีการศึกษา 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็น
คุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับ
ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ
สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น
โดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ การมีความรับผิดชอบ การมีวินัย
การรักษาสุขภาพอนามัย การเคารพสิทธิของผู้อื่น การมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล การมีความ
สามัคคีร่วมมือและการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม

การมีความรับผิดชอบ หมายถึง การเอาใจใส่ปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่และ
ตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งของตนเองและของกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงอย่างได้ผลดี รวมทั้งยอมรับ
ผลของการกระทำนั้น

การมีวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบหรือบรรทัดฐานของสังคม ทั้งนี้เพื่อ
การอยู่ร่วมกันอย่างสงบหรือเพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติภารกิจ

การรักษาสุขภาพอนามัย หมายถึง การกระทำที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นมีร่างกายและ
จิตใจแข็งแรง ปราศจากโรคภัย

การเคารพสิทธิของผู้อื่น หมายถึง ไม่ก้าวก่ายในเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นมิทำให้ผู้อื่น
สูญเสียประโยชน์อันพึงได้ไม่เบียดเบียนให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายทางด้าน
ร่างกายและจิตใจ

การมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล หมายถึง การช่วยกระทำสิ่งใด ๆ เท่าที่ตนเองสามารถทำ
ได้ด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องรอให้ผู้อื่นขอร้อง

การมีความสามัคคีร่วมมือ หมายถึง การร่วมมือด้วยความเต็มใจเพื่อความพร้อม
เพียรและประสานสัมพันธ์กันในการทำกิจกรรมที่คั่งงามของหมู่คณะ

การรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการทำนุบำรุง รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณะสมบัติและปกป้องผลประโยชน์ของส่วนรวม

อำนาจจำแนก หมายถึง ความสามารถของแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะที่แยกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ แตกต่างกันได้ กล่าวคือ สามารถแยกนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ กับนักเรียนที่ไม่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ ออกจากกัน

ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่ใช้วัดพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยสามารถวัดพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการหรือวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้ถูกต้องแม่นยำครบถ้วนตามหลักการวัดผล โดยแบ่งเป็นความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หมายถึง คุณสมบัติของแบบวัดที่สามารถวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ตรงตามนิยามเชิงปฏิบัติการ และพฤติกรรมบ่งชี้ ซึ่งแสดงถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะในการวิจัยครั้งนี้ได้หาค่าความเที่ยงตรงโดยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแบบวัดและนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เชี่ยวชาญ (index of item-objective congruence : IOC)

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct - related validity evidence) หมายถึง ความสามารถของแบบวัดที่สามารถวัดจิตสาธารณะได้ตรงตาม โครงสร้างและองค์ประกอบของจิตสาธารณะ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmator Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อตรวจสอบว่าแบบวัดระดับจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

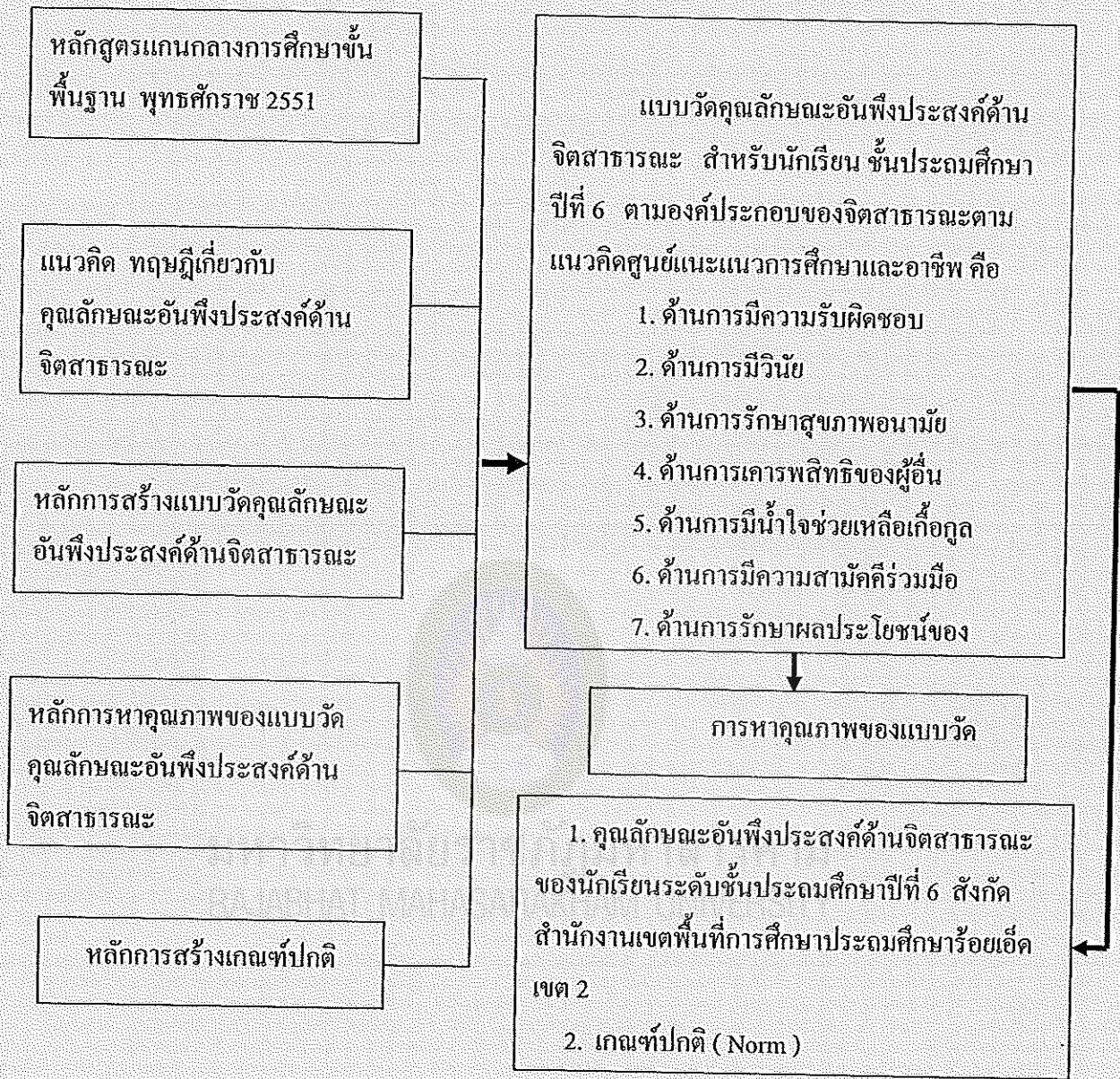
เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้จากการสอบแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป็นคะแนนตัวแทนที่จะบอกระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับนักเรียนในกลุ่ม โดยแสดงเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ (Normalized T-score)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลจากการวิจัยได้แบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณภาพ โดยครูหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ
2. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบข้อบกพร่องเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนและเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริม ปรับปรุง ให้เด็กพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นบุคคลที่มีคุณค่าและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าและเป็นคนดีของประเทศชาติต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 โดยอาศัยหลักการแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย